

Online pristup muzejskim zbirka u zagrebačkim muzejima

Dožić, Mia

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:195873>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2020-12-04**

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE
ZNANOSTI

Ak. god. 2018./2019.

Mia Dožić

Online pristup muzejskim zbirkama u zagrebačkim muzejima

Završni rad

Mentorica: prof. dr. sc. Žarka Vujić

Zagreb, 2019.

Sadržaj

Uvod	1
Muzejska zbirka	2
Pristup zbirkama.....	3
Fizički pristup.....	4
Zgrada muzeja	4
Stalne zbirke	5
Studijske zbirke	6
Muzejska čuvaonica	7
Intelektualni pristup.....	8
Muzejska knjižnica	8
Muzejska dokumentacija	9
Multimedija izvedena iz postojeće dokumentacije.....	10
Istraživanje	11
Arheološki muzej u Zagrebu	12
Etnografski muzej Zagreb	13
Gliptoteka HAZU	13
Hrvatski muzej naivne umjetnosti	14
Hrvatski povijesni muzej.....	15
Hrvatski prirodoslovni muzej	15
Hrvatski školski muzej	16
Hrvatski športski muzej.....	16
Hrvatski željeznički muzej	17
HT muzej.....	17
Lovački muzej Hrvatskog lovačkog saveza	18
Moderna galerija.....	18
Muzej grada Zagreba.....	18
Muzej suvremene umjetnosti.....	19
Muzej za umjetnost i obrt	19
Muzeji Ivana Meštrovića – Atelijer Meštrović	20
Muzejsko-memorijalni centar Dražen Petrović	20
Strossmayerova galerija	21
Tehnički muzej Nikola Tesla.....	21
Tiflološki muzej	21

Vojni muzej MORH-a	22
Muzej Mimara	22
Zaključak	23
Literatura	25
Sažetak	29
Summary	30

Uvod

U današnje vrijeme, tehnologija je zauzela visoku poziciju u radu i djelovanju muzeja u svrhu privlačenja šire publike. Muzeji, koji su prije bili shvaćani kao isključivo znanstvene institucije, danas svojim radom pokušavaju zadovoljiti potrebe i želje različitih tipova korisnika. Jedan od alata kojim muzeji pokušavaju približiti svoju građu, djelovanje, viziju i misiju korisnicima su internetske stranice na kojima se mogu pronaći korisnicima bitne ili zanimljive informacije u vezi pojedinog muzeja.

U ovom radu istražit će se internetske stranice odabranih zagrebačkih muzeja, odnosno mogućnosti online pristupa muzejskim zbirkama preko njihovih internetskih stranica. Također, prikazat će se kvalitetan primjer online zbirke Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci. Prije analize i komparacije internetskih stranica muzeja, bit će objašnjeni pojmovi muzejske zbirke i pristupa informacijama o muzejskim zbirkama. Pristup informacijama o muzejskim zbirkama mora biti omogućen svim korisnicima, a on može biti sagledan iz dva ugla: fizičkog i intelektualnog pristupa. Fizički pristup može se podijeliti na pristup zgradi muzeja, stalnim zbirkama, studijskim zbirkama te muzejskoj čuvaonici dok se intelektualni može podijeliti na pristup muzejskoj knjižnici, dokumentaciji te multimediji izvedenoj iz postojeće dokumentacije. Svaki od ovih segmenata detaljnije će biti opisan u ovom radu.

Cilj ovog rada je prikazati na koje načine muzeji pokušavaju približiti svoju građu korisnicima te vidjeti postoje li uopće u zagrebačkim muzejima online baze podataka koje omogućuju pristup predmetima zbirki. Također će se dati prijedlozi za moguće unaprijeđenje online pristupa muzejskim zbirkama u zagrebačkim muzejima te će se ostaviti prostor za daljnja istraživanja ove teme.

Muzejska zbirka

Pojam zbirke vrlo se često veže uz muzeje, ali je prije definiranja muzejske zbirke važno naglasiti kako zbirke postoje i u drugim informacijskim institucijama poput knjižnica i arhiva. Zbirke se međusobno razlikuju po nastanku, načinu prikupljanja, rastu te motivaciji pojedinaca i institucija koje ih stvaraju. Prije nastanka muzejskih zbirki prethodilo je nastajanje privatnih zbirki koje su bile simbol ekonomske i društvene moći, ali također i moći znanja¹.

Muzejska zbirka definirana je u hrvatskom Zakonu o muzejima donesenom 2018. godine, kao skup inventariziranih muzejskih predmeta koji su sistematizirani i obrađeni na stručan način te povezani po jednoj ili više značajki kulturnih, prirodnih, povijesnih, znanstvenih ili umjetničkih vrijednosti². Zbirke u muzeju mogu se podijeliti na više načina – po materijalu, obzirom na prostorni i organizacijski status zbirke u muzeju, obzirom na znanstvene discipline...

Muzejsku zbirku možemo definirati i kao skup predmeta baštine koji egzistira u prostoru muzeja te je plod sabiranja po nekom kriteriju i prati ga dokumentacija³. Sabiranje od svojih početaka predstavlja ljudsku potrebu za posjedovanjem određenog predmeta koje za pojedinca predstavlja određenu vrijednost. Može se pretpostaviti kako se upravo iz tog ljudskog nagona za sabiranjem razvio smisao čovjeka za sabiranjem predmeta koji su tematski i sadržajno povezani u cjelinu (zbirku).

Prema Maroeviću, muzejska zbirka je temeljna forma organizacije života muzejskih predmeta u muzeju⁴. Ona u širem značenju ili kao sklop više zbirki predstavlja muzejski zbirni fond (fundus muzeja). Predmeti prilikom prelaska iz svoje primarne u muzejsku okolinu mijenjaju svoj kontekst i ulaze u zbirke kao strukovno uspostavljene cjeline. Naime, iako ti predmeti postaju sastavnim dijelom neke zbirke i predstavljaju okolinu iz koje su izdvojeni, s druge strane oni gube vezu s realnim svijetom te prelaze u svojevrni sistematizirani svijet znanja. Važno je sagledati zbirku kao otvoreni sustav koji je definiran određenim kriterijima u koji ulaze predmeti koji se uklapaju u te kriterije, ali i izlaze oni koji

¹ Vujić, Ž. Osnove upravljanja muzejskim zbirkama : nastavni materijal za kolegij Osnove upravljanja muzejskim zbirkama, Filozofski fakultet u Zagrebu, 2018.

² Zakon o muzejima. // Narodne novine. 61(2018). Čl. 3. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_07_61_1267.html (4.6.2019.).

³ Vujić, Ž. Osnove upravljanja muzejskim zbirkama : nastavni materijal za kolegij Osnove upravljanja muzejskim zbirkama, Filozofski fakultet u Zagrebu, 2018.

⁴ Maroević, I. Uvod u muzeologiju. Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, 1993. Str. 158.

su se udaljili izvan ideje i vizije zbirke. U ovom procesu najvažniju ulogu igra čovjek, stručnjak, koji ovisno o svojem znanju, usmjerenju i svjetonazoru odlučuje o tome koji predmeti se uklapaju u određenu zbirku, a koji više nisu važni za istu⁵. Svaki muzej, ovisno o svojoj misiji i viziji, ima različite kriterije koje bi trebao objaviti u politici upravljanja zbirkama.

Upravljanje muzejskim zbirkama je planirani, organizirani i koordinirani napor muzeja da uvijek bude odgovoran za zbirke koje čuva, ali koji je materijaliziran u obliku dokumenta po kojemu muzej radi⁶. Svaki djelatnik muzeja može biti uključen u aktivnosti koje politika upravljanja muzejskim zbirkama podrazumijeva kako bi muzej djelovao što profesionalnije i ne kao zatvorena institucija, kojoj je u cilju samo prikupljanje predmeta, već kako bi unaprijedio svoje djelovanje i postao čim otvoreniji te kako bi pružao informacije koje će obogatiti posjetiteljevo znanje. Aktivnosti koje politika upravljanja muzejskim zbirkama pokriva su nabava i dokumentacija građe, opis zbirki, izlučivanje i posudba predmeta, fizička zaštita, informatizacija, osiguranje i pristup zbirkama⁷. Ovaj rad nadalje će se baviti zadnjom navedenom aktivnosti upravljanja muzejskim zbirkama – pristupom zbirkama i informacijama o njima.

Pristup zbirkama

Pravo na pristup informacijama obuhvaća pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije, ali i obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom⁸. Svi korisnici imaju jednako pravo na pristup informacijama. Ipak, informacije koje su poslovna tajna kao što su različita sponzorstva, donacije ili pokloni nekom muzeju ne mogu biti javno dostupne. Također, tu spadaju i informacije poput vrijednosti predmeta i njihovom smještaju unutar muzeja i slične.

Različiti korisnici imaju potrebu za različitim informacijama o zbirkama te su upravo zbog toga mnogi muzeji odlučili proširiti svoje usluge. Proširivanjem svojih usluga, muzeji se

⁵ Isto.

⁶ Isto.

⁷ Vujić, Ž. Osnove upravljanja muzejskim zbirkama : nastavni materijal za kolegij Osnove upravljanja muzejskim zbirkama, Filozofski fakultet u Zagrebu, 2018.

⁸ Zakon o pravu na pristup informacijama. // Narodne novine. 25(2013). Čl. 5. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_25_403.html (4.6.2019.).

više ne baziraju samo na interne korisnike i istraživače već pružaju prednost široj publici u pristupu informacijama⁹. Važne su četiri sastavnice odnosa između muzeja i korisnika informacija o zbirkama kako bi muzeji povećali kvalitetu svojih usluga i zadovoljili potrebe i želje korisnika. Te četiri sastavnice su: kategorije korisnika, tipovi informacija, različito korištenje informacija i različiti načini pružanja pristupa informacijama¹⁰.

Pristup muzejskim zbirkama može se sagledati iz dva ugla. Prvi način pristupa zbirkama je fizički, a drugi intelektualni. Muzejski djelatnici, profesionalci, oba ova dijela ozbiljno shvaćaju te ih smatraju gotovo u potpunosti jednakovrijednima kao i onima koji se međusobno nadopunjuju¹¹.

Fizički pristup

Fizički pristup odnosi se na muzejske predmete odnosno na pristup i nadzor nad njima¹². On se može ispitati kroz nekoliko segmenata: kroz pristup zgradi muzeja, stalnim zbirkama, studijskim zbirkama te muzejskoj čuvaonici¹³.

Zgrada muzeja

Prije fizičkog pristupa predmetima, potrebno je ući u samu zgradu muzeja te se unutar nje nesmetano kretati¹⁴. Muzej bi trebao voditi računa o različitim profilima korisnika pa tako i o korisnicima s poteškoćama kojima je ulazak u zgradu muzeja otežan zbog određenih arhitektonskih barijera. Ako u zgradi muzeja ne postoje ulazne rampe, liftovi i prostrani hodnici, ljudi s poteškoćama i u invalidskim kolicima već su u samome početku ograničeni u pristupu muzejskim zbirkama. U ovakvim slučajevima, velika važnost pridaje se intelektualnom dijelu zbirke odnosno web stranicama muzeja koje djelomično mogu premostiti barijere fizičkog pristupa zbirkama¹⁵.

Dizajniranje muzejske zgrade suočava se s brojnim izazovima. Zgradu koja nije izgrađena za muzejske potrebe već je imala neku drugu funkciju, potrebno je adaptirati za

⁹ Roberts, A. Dostavljanje informacija o zbirkama korisnicima. // Muzeologija. 41/42 (2004), str. 9.

¹⁰ Isto.

¹¹ Vujić, Ž; Zlodi, G. Nova tehnologija i pristup muzejskim zbirkama : iskustvo zagrebačkih umjetničkih muzeja i galerija. // Informatica museologica. 31, 1/2(2000), str. 25.

¹² Isto.

¹³ Isto.

¹⁴ Isto. Str. 26.

¹⁵ Isto.

prihvat muzejskih predmeta. I ovakve zgrade, ali i zgrade koje su prvotno izgrađene za potrebe muzeja potrebno je smjestiti na dobru lokaciju.

Prilikom lociranja muzejske zgrade u urbanističko tkivo trebalo bi sagledati određene uvjete prostora u koji se zgrada postavlja. Elementi poput izdvojene muzejske zgrade s bogatim zelenilom oko nje, dobrim prilazom i parkirnim mjestima, dobre komunikacijske veze, orijentacija objekta te mogućnost nadogradnje vrlo su važni prilikom izgradnje muzeja¹⁶. Izdvojena zgrada muzeja ima brojne pozitivne strane kao što su manja mogućnost prenošenja požara ili krađe. Također, odvajanjem od trgovačkih i zabavnih kompleksa, pruža se neophodni mir u muzeju. Orijetacija objekta vrlo je važna zbog osvjetljavanja prostorija prirodnim svjetlom kao i mogućnosti širenja objekta.

Stalne zbirke

Stalnim zbirkaama najčešće se označava stalni postav nekog muzeja. Stalni postav je objektivni prikaz muzejskog zbirnog fonda kao cjeline¹⁷. U njemu se spajaju sadržaji pojedinih zbirki kako bi prikazali glavnu temu kojom se neki muzej bavi. Stalne zbirke predstavljaju interpretaciju onoga koji ih postavlja te potiču razmišljanje posjetitelja muzeja i stvaranje njihovih vlastitih znanja¹⁸. Sadržaj stalnih zbirki mora biti prezentiran na takav način da posjetitelj osjeti želju za ponovnim posjetom ili daljnim istraživanjem određene teme ili predmeta¹⁹. Pristup stalnim zbirkaama uključuje dobru informacijsku službu, postojanje različitih publikacija, orijentaciju te pridruženost informacijama predmetima.

Informacijska služba trebala bi se nalaziti na samom ulazu u muzej ili na nekom drugom lako uočljivom mjestu te bi u njoj trebale raditi stručne osobe koje bi posjetiteljima mogle pružiti informacije o onome što ga zanima.

Muzejske publikacije izdaje muzej, kako bi posjetitelji koji to žele, dobili više informacija o muzeju, izložbama, stalnom postavu ili o određenim predmetima. Muzejsku publikaciju izdaje muzej ili netko od muzejskih udruženja ili je to publikacija koja sadržajno

¹⁶ Petkovski, D. Izgradnja muzejskih zgrada u Skopju. // *Muzeologija*. 18(1975), str. 35.

¹⁷ Maroević, I. Stalni postav – objektivizacija muzejskog zbirnog fonda. // *Informatica museologica*. 21, 1/2(1990), str. 14.

¹⁸ Vujić, Ž; Zlodi, G. Nova tehnologija i pristup muzejskim zbirkaama : iskustvo zagrebačkih umjetničkih muzeja i galerija. // *Informatica museologica*. 31, 1/2(2000), str. 26.

¹⁹ Maroević, I. Interdisciplinarnost i stalni postav u muzejima. // *Informatica museologica*. 20, 1/2(1989), str. 14.

pokriva muzejsku djelatnost²⁰. Iako se i dalje koriste tiskane publikacije, pojavom novih tehnologija neke od njih prelaze na digitalne medije. Tako publikacije više nisu samo knjige i časopisi već i različiti video i audio materijali kao i oni objavljeni na internetskim stranicama muzeja. Različiti oblici publikacija kao što su katalogi, vodiči, plakati, reklamni materijali, video i audio materijali, zbornici, godišnjaci i druga periodika te monografije, pomažu u komunikaciji muzeja i njegovih posjetitelja²¹. Prilikom stvaranja publikacija trebalo bi pridati pažnju ne samo publikacijama na hrvatskom jeziku već i na stranim jezicima kako bi strani posjetitelji mogli dobiti željene informacije. Također, trebalo bi osigurati publikacije za osobe s poteškoćama, a oko čega danas posebno brine Muzejski dokumentacijski centar izdavanjem publikacija za osobe s invaliditetom.

Muzej bi trebao jasno reprezentirati kako su raspoređeni njegovi postavi i kako se kretati kroz muzejski prostor da bi se došlo do njih i smanjila zbunjenost posjetitelja²². Prilikom osmišljavanja muzejskog prostora potrebno je razmisliti na koji bi ga način bilo najlogičnije i najjednostavnije organizirati. Također, potrebno je logično pridružiti legende predmetima (i na hrvatskom i na stranim jezicima) koje mogu biti u tekstualnom obliku s dodatkom fotografija, ilustracija, karti i slično. Legende bi trebale biti postavljene tako da svi profili posjetitelja uspiju razumjeti sadržaj stalnog postava ili povremene muzejske izložbe.

Studijske zbirke

Studijske zbirke su opsežne zbirke te nadopunjuju one u stalnom postavu. Studijske zbirke omogućuju znanstveno i stručno istraživanje pomoću muzejskih predmeta²³. Istraživačima studijskih zbirki su vrlo bitne informacije poput autora predmeta, klasifikacije, povijesti i povijesnog konteksta²⁴. Studijske zbirke upravo bi zbog toga trebale imati uređene i dobro opremljene radne prostore gdje bi istraživači mogli neometano raditi u direktnom kontaktu s predmetima.

²⁰ Maroević, I. Muzejska publikacija kao oblik muzejske komunikacije. // *Informatica museologica*. 32, 3/4(2002), str. 11.

²¹ Isto.

²² Vujić, Ž; Zlodi, G. Nova tehnologija i pristup muzejskim zbirkama : iskustvo zagrebačkih umjetničkih muzeja i galerija. // *Informatica museologica*. 31, 1/2(2000), str. 26.

²³ Isto. Str. 27.

²⁴ Roberts, A. Dostavljanje informacija o zbirkama korisnicima. // *Muzeologija*. 41/42 (2004), str. 10.

Ova vrsta korisnika zapravo je najviše zainteresirana za pretraživanje baza podataka u muzeju te online kataloge muzejskih predmeta²⁵. Zato bi u radnom prostoru trebalo postojati i računalo s internetskim pristupom, a pretraživanje muzejskih informacijskih sustava trebalo bi biti službeno regulirano. Također bi se trebalo odrediti tko ima pravo pristupa studijskoj zbirci te odrediti uvjete pristupa takvoj zbirci uz vođenje evidencije.

Muzejska čuvaonica

Čuvaonica je najzaštićeniji dio muzeja u kojemu se čuvaju muzejski predmeti koji nisu izloženi u izložbenom i studijskom prostoru. Čuvaonica se dolaskom novih predmeta, a koji se postavljaju u izložbeni prostor, ubrzano puni starim predmetima te njezino održavanje iziskuje veliku količinu novca. U čuvaonicama se kao i u izložbenim prostorima, radionicama, knjižnicama, arhivima i transportu provodi preventivna zaštita. Preventivna zaštita obuhvaća osiguranje mikroklimatskih uvjeta, svjetlosnih uvjeta, uništavanja nametnika, kontrolu ljudi, prevenciju djelovanja štetnih tvari...²⁶

U svijetu se, krajem sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća, javlja pojam vidljive čuvaonice. Vidljiva, odnosno javna muzejska čuvaonica, sistem je izlaganja i pohranjivanja kojim se publici želi osigurati bolji vizualni i intelektualni pristup muzejskoj građi²⁷. U vidljivim čuvaonicama izlaže se gotovo cjelokupni zbirni fond koji je, uz podatke o predmetima, vidljiv i dostupan javnosti.

Iako je na prostoru Hrvatske krajem devedesetih godina i početkom novog stoljeća došlo do aktivnijih sagledavanja pristupačnosti i važnosti prostora muzejske čuvaonice, ona je i dalje najnepristupačniji prostor u muzeju. Tek se ponegdje u prostor čuvaonice može ući. U najvećem broju muzeja se predmeti iz čuvaonice na uvid daju na zahtjev istraživača ili stručnjaka koji izučavaju fenomene pojedinih znanosti ili znanstvenog polja koje muzej obuhvaća.

²⁵ Vujić, Ž; Zlodi, G. Nova tehnologija i pristup muzejskim zbirkama : iskustvo zagrebačkih umjetničkih muzeja i galerija. // Informatica museologica. 31, 1/2(2000), str. 27.

²⁶ Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije. // Narodne novine. 30(2006). Čl. 19. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_03_30_718.html (5.6.2019.).

²⁷ Vranić, I. Antropološki muzej Sveučilišta Britanske Kolumbije: odmak od uobičajenih pristupa izlaganju i pohranjivanju muzejske građe. // Ethnologica Dalmatica. 10, 1(2001), str. 69.

Intelektualni pristup

Intelektualni pristup odnosi se na pristup informacijama (ili dokumentaciji) o muzejskim predmetima²⁸. Intelektualnim pristupom se, uz pristup informacijama o predmetima, smatra i pristup znanju kustosa odnosno njihovim interpretacijama nastalim tijekom različitih istraživanja predmeta zbirke²⁹. Segmenti kroz koje se intelektualni pristup može ispitati su pristup muzejskoj knjižnici, dokumentaciji te multimedijским projektima izvedenim iz postojeće dokumentacije³⁰.

Muzejska knjižnica

Muzejska knjižnica jedna je od podvrsti specijalnih knjižnica. Prema Antunu Baueru, ona je neizostavan dio muzeja koji služi za ispravan i kompleksan rad muzeja kao ustanove te mu pomaže u vršenju osnovnih zadataka rada i djelovanja³¹. U muzejskoj struci i teoriji njegovo stajalište je i danas ostalo važeće. Muzejska knjižnica danas se ne shvaća samo kao sredstvo koje pomaže u radu muzeja i njegovih djelatnika već i kao sredstvo koje uvelike djeluje na iskustvo posjetitelja muzeja kao i na mogućnost istraživanja područja ili tema kojima se muzej bavi³². Većina muzejskih knjižnica nastaje kada i muzej, a njihove se zbirke sastoje od donacija, publikacija kupljenih razmjennom ili kupnjom nove građe³³. Najčešće se kao način nabave građe koristi razmjena jer je jeftina i potiče suradnju među srodnim institucijama³⁴.

Muzejska knjižnica ponajprije je namijenjena djelatnicima muzeja kako bi u svojem radu dobili brze i pouzdane informacije i dokumente za kvalitetnu obradu muzejskih predmeta³⁵. Knjižnična građa treba biti smještena u prikladan prostor koji pruža mogućnost

²⁸ Vujić, Ž; Zlodi, G. Nova tehnologija i pristup muzejskim zbirkama : iskustvo zagrebačkih umjetničkih muzeja i galerija. // *Informatica museologica*. 31, 1/2(2000), str. 25.

²⁹ Isto.

³⁰ Isto.

³¹ Radovanlija Mileusnić, S. Osnove i primjena suvremenog muzejskoga knjižničarstva u Hrvatskoj. // *Informatica Museologica* 29, 1/2(1998), str. 5.

³² Jelača, N. Muzejske knjižnice u Zagrebu. // Diplomski rad. Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, 2014. Dostupno na: <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/4414/1/67BOL.pdf> (17.6.2019.).

³³ Tarrete, O. Skriveno blago : muzejske knjižnice i dokumentacijski centri. // *Informatica museologica* 29, 1/2(1999), str. 120.

³⁴ Jelača, N. Muzejske knjižnice u Zagrebu. // Diplomski rad. Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, 2014. Dostupno na: <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/4414/1/67BOL.pdf> (17.6.2019.).

³⁵ Radovanlija Mileusnić, S. Osnove i primjena suvremenog muzejskoga knjižničarstva u Hrvatskoj. // *Informatica Museologica* 29, 1/2(1998), str. 5.

korištenja i vanjskim korisnicima. Uz prikladan prostor važno je da u muzejskoj knjižnici radi profesionalno osoblje koje može pružiti relevantne informacije vanjskim korisnicima knjižnice. Osoblje i korisnici zapravo međusobno moraju surađivati kako bi pronašli željene informacije. Kako bi se postigla obrazovna namjena muzeja važno je da osoblje knjižnice individualno pristupi svakome od korisnika te se konstantno usavršava kako bi pratilo novitete i omogućilo korisnicima da saznaju nove informacije o djelima koja su ih privukla u muzej. Javnost bi se trebala obavijestiti o knjižničnim zbirka i uslugama pomoću raznih materijala poput informacijskih brošura, popisa novih naslova, članaka objavljenih u specijaliziranim časopisima...³⁶ U današnje vrijeme kada je tehnologija puno razvijenija nego prije treba se voditi računa i o tome da korisnici mogu pristupiti i online knjižničnim katalozima.

Muzejska dokumentacija

Muzejska dokumentacija je sustavno izrađen, prikupljen, organiziran i pohranjen skup podataka koji je nastao u tijeku procesa stručne obrade, zaštite i prezentacije muzejske građe³⁷. Prilikom dokumentacije zbirke potrebno je paziti da su svi predmeti potpuno opisani, da je navedeno njihovo porijeklo te uvjeti pod kojima su prihvaćeni u muzej³⁸. Podatke o predmetu potrebno je stalno nadopunjavati sve dok se on nalazi u muzejskoj zbirci. Podaci se moraju pohraniti na takav način da i osoblje i korisnici njima mogu pristupiti.

Svrha dokumentacije je pružanje pouzdanih informacija o muzejskim predmetima i građi, njezinu stanju, izložbama i drugim aktivnostima muzeja, ali i o povijesti muzeja³⁹. Također, dokumentacija je dokaz postojanja nekog predmeta. Kako bi se zaštitio muzejski fond, dokumentacija mora biti kvalitetna, objektivna i standardizirana⁴⁰. Ručno zapisane podatke važno je prenijeti na digitalne medije i napraviti kopije kako bi dokumentacija ostala trajno zabilježena. Također, podaci o zbirci mogu se objaviti i na internetu kako bi korisnici

³⁶ Tarrete, O. Skriveno blago : muzejske knjižnice i dokumentacijski centri. // *Informatica museologica* 29, 1/2(1999), str. 120.

³⁷ Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi. // *Narodne novine*. 108(2002). Čl. 2. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2002_09_108_1751.html (17.6.2019.).

³⁸ Vujić, Ž. Osnove upravljanja muzejskim zbirka : nastavni materijal za kolegij Osnove upravljanja muzejskim zbirka, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2018.

³⁹ Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi. // *Narodne novine*. 108(2002). Čl. 3. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2002_09_108_1751.html (17.6.2019.).

⁴⁰ Osrečki, D. Dokumentacija kao oblik zaštite muzejskog fundusa. // *Informatica museologica* 21, 3/4(1992), str. 28.

njima lakše pristupili, ali je ključno voditi računa o tome da se izbjegne objavljivanje osjetljivih osobnih podataka ili nekih drugih povjerljivih činjenica⁴¹.

Multimedija izvedena iz postojeće dokumentacije

Kako bi muzeji poboljšali komunikaciju svoje dokumentacije prema korisnicima, često upotrebljavaju različite vrste multimedije. U današnje vrijeme, kada je tehnologija visoko razvijena, najčešće se upotrebljavaju internetske stranice, društvene mreže, QR kodovi, ali i razni drugi multimedijски programi i CD-ROM-ovi. Multimedija se javlja osamdesetih godina dvadesetog stoljeća u obliku video – diska koji je bio prvi korak u novu računalnu tehnologiju⁴². Računalo je pružilo nove mogućnosti u stvaranju multimedijских programa i interaktivnosti između korisnika muzeja i određenog programa. Multimedija koristi i objedinjuje tekst, zvuk, grafiku, fotografiju, animaciju, film koji se prethodno pretvaraju u digitalne zapise⁴³.

Jedan od načina komuniciranja dokumentacije je putem CD-ROM-ova koji danas, zbog pojave novih tehnologija, više nisu korišteni u velikoj mjeri. Danas, muzeji na svojim internetskim stranicama korisnicima često nude posjet virtualnom muzeju. Izložbeni prostor virtualnog muzeja baziran je na tekstualnom okruženju, a 2D grafička podrška i 3D modeli dostupni su putem interneta poput digitalnih zapisa, videa i 3D kompjutorskih modela⁴⁴. Dakle, korisnike koji posjećuju virtualne muzeje više ne zanimaju samo osnovne informacije poput radnog vremena ili lokacije muzeja već su zainteresirani za informacije o stalnom postavu, zbirkama, izložbama i slično. Upravo zbog toga muzeji bi trebali redovito ažurirati svoje stranice kako bi korisnici mogli dobiti čim više relevantnih informacija.

U današnje vrijeme, muzeji najlakše do svojih korisnika mogu doprijeti putem društvenih mreža jer ih većina ljudi koristi. Društvene mreže međusobno se razlikuju i svaka od njih ima svoje posebne karakteristike koje muzej mora iskoristiti u svojoj promociji i komunikaciji s korisnicima. Baš kao i na svojim internetskim stranicama, muzej bi trebao redovito ažurirati podatke o novim izložbama, različitim aktivnostima i zanimljivostima ne

⁴¹ Vujić, Ž. Osnove upravljanja muzejskim zbirkama : nastavni materijal za kolegij Osnove upravljanja muzejskim zbirkama, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2018.

⁴² Antoš, Z. Upotreba multimedije i hypermedije u muzejima. // Informatica museologica 31, 1/2(2000), str. 32.

⁴³ Isto.

⁴⁴ Isto. Str. 34.

samo u svrhu svoje promocije već i kako bi ispitao reakcije svojih posjetitelja i dobio uvid u zainteresiranost publike i uspješnost pojedinih izložbi⁴⁵.

QR (quick response code) je dvodimenzionalni matrični bar kod koji se može pročitati mobitelima nove generacije (smartphone) s ugrađenom kamerom i softverom za prepoznavanje i dešifriranje ovakvih kodova⁴⁶. QR kod najčešće izgleda kao mali kvadratić u kojem je sadržana tekstualna poruka ili internetska adresa. QR kodovi doprinose i olakšavaju interakciji posjetitelja i postava i pružaju dodatne informacije o muzejskim predmetima te se mogu nalaziti na ulazu u muzej ili kraj različitih predmeta na izložbama⁴⁷.

Kako bi se potrebe današnjih korisnika muzeja zadovoljile, muzeji trebaju voditi računa o svojim digitalnim sadržajima, online uslugama i mobilnim aplikacijama. Upravo zbog razvoja tehnologije, korisnicima je važno da muzeji u svojem djelovanju koriste navedene stavke, ali i da se one lako koriste. Iako je digitalizacija muzejske građe vrlo naporan i izazovan proces, muzeji bi trebali težiti konstantnom unapređivanju svojih usluga surađivanjem s drugim muzejima, knjižnicama i arhivima⁴⁸. Upravo suradnjom između institucija i razmjenjivanjem međusobnih iskustava, smjernica i rješenja mogu se zadovoljiti potrebe današnjeg digitalno baziranog društva.

Istraživanje

Ovo istraživanje temeljeno je na analizi internetskih stranica odabranih zagrebačkih muzeja. Cilj istraživanja je prikazati kako muzeji putem svojih web stranica prikazuju i komuniciraju svoje zbirke prema korisnicima. Kao ishodište ovog istraživanja poslužila je stranica Muzejskog dokumentacijskog centra na kojoj su pronađene informacije o kriterijima podjele muzeja.

U Gradu Zagrebu postoji 49 muzeja, zbirki i galerija⁴⁹. U Registru Muzejskog dokumentacijskog centra oni su označeni slovima „A“, „B“ i „C“, a svako od tih slova označava drugačiji status. Slovo „A“ označava pravno osnovane muzeje, slovo „B“ označava one muzeje koji djelomično zadovoljavaju zakonske uvjete kako bi se smatrali muzejom, a

⁴⁵ Domladovac, M. Razvoj publike nije samo marketing. // Kulturpunkt.hr 16.04.2018. Dostupno na: <https://www.kulturpunkt.hr/content/razvoj-publike-nije-samo-marketing> (18.06.2019.).

⁴⁶ Artuković Župan, I. Muzej i QR kodovi. // Informatica museologica 45/46 (2015), str. 133.

⁴⁷ Isto.

⁴⁸ Karvonen, M. Digitising museum materials – towards visibility and impact. // Encouraging collections mobility – a way forward for museums in Europe, 2010. Str. 220.

⁴⁹ muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. // Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/hr/rezultati-pretrage/?t=m&s=&g=10000&vm=-1&mz=0&df=0&a=&k=&pr=&rr=&v=a> (19.06.2019.).

slovo „C“ označava postojanje građe kojom se ne planira osnivanje muzeja. Prilikom odabira muzeja za ovo istraživanje, koristilo se pretraživanje internetske stranice Muzejskog dokumentacijskog centra, a element koji se koristio pri pretraživanju bila je oznaka statusa muzeja „A“ na području Grada Zagreba⁵⁰. Iako je pronađeno 40 takvih ustanova, izabrano je isključivo 22 muzeja.

Arheološki muzej u Zagrebu

Arheološki muzej u Zagrebu na svojoj internetskoj stranici nudi razne informacije i mogućnosti pretraživanja svojih zbirki. Na poveznici pod nazivom *Stalni postav* prikazane su slike i tekstualni podaci vezani uz stalne postave različitih zbirki⁵¹. Prikazan je stalni postav Pretpovijesne zbirke, Egipatske zbirke, Antičke zbirke, Srednjovjekovne zbirke te Numizmatičke zbirke. Za svaku zbirku opisan je njezin nastanak, predmeti koje sadrži te slične informacije koje bi posjetiteljima mogle biti bitne ili zanimljive.

Uz slikovne i tekstualne podatke o zbirkama postoji i poveznica na kojoj se može virtualno prošetati Arheološkim muzejom. Kako bi se virtualna šetnja ispravno vidjela potrebno je imati instaliran Macromedia Flash Player 7 ili noviji, a ukoliko ga korisnik ne posjeduje može ga direktno instalirati preko poveznice koja je postavljena na stranici. Virtualnom šetnjom može se obići devet dijelova muzeja. Dijelovi muzeja koji se mogu obići su Kameno doba, Bakreno doba, Brončano doba koje je podijeljeno u tri dijela, Željezno doba te Japodi koji su podijeljeni u tri dijela. Virtualnom šetnjom vidi se izložbeni prostor i predmeti u tom prostoru, ali oni se ne mogu približiti kako bi se bolje vidjeli te se ne vide njihovi opisi. Ipak, kako bi približio svoje predmete online korisnicima, Arheološki muzej već tri godine u suradnji s Katedrom za fotogrametriju i daljinska istraživanja na Geodetskom fakultetu surađuje na projektu 3D skeniranja arheoloških predmeta⁵². Predmeti koji su jednom skenirani dostupni su u digitalnoj kopiji većem broju korisnika što Muzeju koristi u promociji hrvatske kulturne baštine i Muzeja, boljoj virtualnoj komunikaciji s korisnicima, osuvremenjivanju stalnog postava, lakšoj obradi građe, virtualna rekonstrukciji, izradi kopija i

⁵⁰ Isto. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/hr/rezultati-pretrage/?t=m&s=A&g=10000&vm=-1&mz=0&df=0&a=&k=&pr=&rr=&v=a> (19.06.2019.).

⁵¹ Stalni postav. // Arheološki muzej u Zagrebu. Dostupno na: <http://amz.hr/naslovnica/virtualna-setnja/stalni-postav/pretpovijesna-zbirka.aspx> (19.06.2019.).

⁵² 3D AMZ. // Arheološki muzej u Zagrebu. Dostupno na: <http://www.amz.hr/naslovnica.aspx/virtualni-muzej/3d-amz.aspx> (19.06.2019.).

replika, znanstvenoj analizi i detaljnom bilježenju oštećenja na predmetima i spomenicima⁵³. Također, stranica se može prevesti na engleski jezik kako bi i strani korisnici mogli dobiti željene informacije.

Iako na internetskoj stranici Arheološkog muzeja u Zagrebu ne postoji online baza podataka muzejske građe, može se zaključiti kako njegovi djelatnici i suradnici ipak prate i koriste najnovije tehnologije kako bi korisnicima omogućili doživljaj posjeta Muzeju iz svog doma.

Etnografski muzej Zagreb

Etnografski muzej u Zagrebu na svojoj internetskoj stranici pruža brojne i detaljne informacije o svojim zbirkama. Pritiskom na poveznicu *Zbirke*, mogu se dobiti informacije o povijesti zbirki, njihovoj organizaciji i voditeljima kao i o dokumentaciji, knjižnici i preparatorsko-restauratorskom odjelu⁵⁴.

Svaka je zbirka detaljno opisana sadržavajući podatke o broju, porijeklu i namjeni predmeta koji se nalaze u njoj. Također je objašnjen i kulturni značaj predmeta koje pojedina zbirka sadrži. Uz tekstualni opis svake zbirke pridružene su i odabrane fotografije nekoliko predmeta iz određene zbirke s podacima njihovog naziva, porijekla i inventarnog broja. Također, uz svaku zbirku navedeni su i njezini voditelji o kojima se može dobiti više informacija klikom na njihovo ime.

Iako na stranici Etnografskog muzeja Zagreb ne postoji mogućnost virtualne šetnje kao ni online baza podataka muzejske građe, Muzej kroz tlocrte te detaljne informacije o djelatnosti Muzeja i njegovim zbirkama, kao i odabranim fotografijama muzejskih predmeta radi na predstavljanju i komunikaciji s online posjetiteljima.

Gliptoteka HAZU

Gliptoteka HAZU je muzej skulpture i sastavni je dio Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Ona sadrži jedanaest zbirki od čega je osam zbirki u stalnom postavu dok su tri zbirke studijske. Na internetskoj stranici Gliptoteke prikazane su njezine zbirke i informacije vezane uz broj, autore i razdoblje nastanka eksponata u određenoj zbirci⁵⁵. Predmeti svake

⁵³ Projekt Virtualni muzej. // Arheološki muzej u Zagrebu. Dostupno na: <http://www.amz.hr/naslovnica/virtualni-muzej/virtualni-muzej.aspx> (19.06.2019.).

⁵⁴ Zbirke. // Etnografski muzej Zagreb. Dostupno na: <http://www.emz.hr/Zbirke> (13.07.2019.).

⁵⁵ Zbirke. // Gliptoteka HAZU. Dostupno na: <http://gliptoteka.hazu.hr/hr/zbirke/> (13.07.2019.).

zbirke se na internetskoj stranici mogu pretraživati prema određenom kriteriju. Oni se mogu pretražiti po pojmu, autoru, vremenskom periodu i materijalu. Uz svaki predmet, odnosno fotografiju predmeta, pridružene su informacije o njegovom autoru, godini izrade, materijalu i inventarnom broju.

Gliptoteka HAZU jedan je od rijetkih zagrebačkih muzeja koji na svojoj stranici nudi pretraživanje i filtriranje predmeta svojih zbirki. Iako na internetskoj stranici trenutno ne postoji mogućnost virtualne šetnje jer je u procesu izrade, upravo je ovakvo složeno pretraživanje predmeta velika prednost u komunikaciji s korisnicima.

Hrvatski muzej naivne umjetnosti

Hrvatski muzej naivne umjetnosti na svojoj internetskoj stranici nema jasno određenu podjelu na zbirke već se na poveznici *Vodič kroz postav* mogu pronaći informacije o izložbenom prostoru, odnosno o dvoranama i umjetnicima čiji su radovi izloženi te neka od djela iz svake dvorane⁵⁶. Uz svaku od fotografija djela nalaze se informacije o autoru, nazivu i godini izrade određenog djela.

Jedine dvije zbirke koje su na internetskoj stranici muzeja izdvojene u zasebnim poveznicama su Zbirka crteža i Zbirka stranih majstora. U Zbirci crteža prikazana su neka od djela Ivana Generalića, Mirka Viriusa, Emerika Feješa, Ivana Rabuzina, Mije Kovačića te Ivana Lackovića. Uz svaku fotografiju djela nalazi se informacija o autoru, nazivu, godini izrade, dimenzijama i tehnici kojom je crtež nacrtan⁵⁷.

U Zbirci stranih majstora prikazana su, kao i u Zbirci crteža, odabrana djela pojedinih autora. Autori koji su prikazani su Poljak Nikifor, Francuz Simon Schwartzenberg i Germain van der Steen, Talijan Enrico Benassi, njemački kipar Erich Bödeker i Nizozemac Willem van Genka, makedonski slikar Vangel Naumovski, srpski kipari Bogosav Živković i Milan Stanisavljević, slikar Ilija Bosilj, te Sava Sekulić. Tu su također djela Talijana Pietra Ghizzardija, Rusa Pavela Leonova, bosansko-hercegovačke kiparice Sofije Naletilić Penavuše⁵⁸. Također se uz fotografije djela, kao i u Zbirci crteža, nalaze informacije o autoru, nazivu, godini izrade, dimenzijama i tehnici.

⁵⁶ Vodič kroz postav. // Hrvatski muzej naivne umjetnosti. Dostupno na: http://www.hmnu.hr/hr/vodic_kroz_postav/152/3 (19.06.2019.).

⁵⁷ Zbirka crteža. // Hrvatski muzej naivne umjetnosti. Dostupno na: http://www.hmnu.hr/hr/zbirka_crteza/133/8 (19.06.2019.).

⁵⁸ Zbirka stranih majstora. // Hrvatski muzej naivne umjetnosti. Dostupno na: http://www.hmnu.hr/hr/zbirka_stranih_majstora/134/9 (19.06.2019.).

Hrvatski muzej naivne umjetnosti na svojoj internetskoj stranici nema mogućnost virtualne šetnje niti online bazu podataka muzejske građe već su tek neka djela određenih autora prikazana u foto galeriji stranice. Smatram kako bi muzej trebao poraditi na unaprijeđenju svoje internetske stranice – jasno odrediti zbirke, smislenije organizirati informacije te kroz tlocrte, virtualnu šetnju i online bazu podataka približiti izložbeni prostor i svoju građu online korisnicima.

Hrvatski povijesni muzej

Na internetskoj stranici Hrvatskog povijesnog muzeja mogu se naći informacije o njegovim zbirkama kao i odabrane fotografije predmeta iz svake zbirke.

Za svaku zbirku navedene se informacije o njezinoj starosti, broju predmeta koje sadrži, njihovim materijalima i porijeklu te o voditeljima odnosno kustosima zbirki⁵⁹. Kao što je već spomenuto, zbirke se mogu pregledati, odnosno mogu se pregledati neki od predmeta iz zbirki uz koje se navodi njihovo mjesto i vrijeme nastanka, materijali, dimenzije i inventarni brojevi.

Ovaj muzej također nema online bazu podataka muzejske građe niti mogućnost virtualne šetnje, ali ima dobro razrađenu stranicu koja pokazuje bitne informacije o Muzeju, zbirkama i predmetima te ima mogućnost prevođenja stranice na engleski jezik kako bi proširio svoju publiku te kako bi zadovoljio potrebe stranih korisnika njegove internetske stranice.

Hrvatski prirodoslovni muzej

Hrvatski prirodoslovni muzej na svojoj internetskoj stranici ima podijeljene zbirke prema odjelima – botaničke zbirke, geološke zbirke, mineraloško-petrografske zbirke i zoološke zbirke. Botaničke zbirke su podijeljene na Herbarij višeg bilja i Herbarij Trinajstić gdje su navedeni samo podaci o broju primjeraka u zbirci, porijeklu biljnog materijala te voditeljima zbirke. Herbarijski primjerci mogu se pretraživati u virtualnom CNMH herbariju

⁵⁹ Zbirke. Izbor iz fundusa. // Hrvatski povijesni muzej. Dostupno na: <http://www.hismus.hr/hr/zbirke/izbor-iz-fundusa/> (13.07.2019.).

prema inventarnom broju, rodu, državi, tipu, imenu vrste, nalazištu, porodici i sakupljačima te se može odabrati želi li se određeni primjerak pokazati s fotografijom ili bez nje⁶⁰.

Geološke, mineraloško-petrografske i zoološke zbirke najosnovnije su opisane, a uz svaku od njih stoji samo po jedna mala fotografija odabranog predmeta iz zbirke koju predstavlja. Virtualna šetnja i online baza podataka muzejske građe na internetskoj stranici ovog muzeja ne postoje. Na stranici ovog muzeja nije posvećeno previše pažnje prikazu predmeta u zbirkama (iznimka je virtualni herbarij) već se fokusiralo na tekstualne opise zbirki.

Hrvatski školski muzej

Zbirke na internetskoj stranici Hrvatskog školskog muzeja su detaljno opisane. Informacije koje se mogu naći o pojedinoj zbirci su kada i kako je nastala, koliko predmeta sadržava i slično, a predmeti su stavljeni u kontekst vremena iz kojeg datiraju. Također, u svakom prikazu zbirke odabrano je po nekoliko reprezentativnih predmeta koji sadržavaju informacije poput mjesta i vremena nastanka, dimenzijama i slično.

Kao i na nekoliko prijašnjih internetskih stranica muzeja, ni ova ne sadržava virtualnu šetnju i online bazu podataka muzejske građe, ali njezina je prednost u detaljnim opisima zbirki. Također, prednost ove stranice je to što sadržava vremensku lentu koja omogućuje virtualno putovanje kroz povijest hrvatskog školstva i pedagogije od 8. do 21. stoljeća⁶¹.

Hrvatski športski muzej

Internetskoj stranici hrvatskog športskog muzeja ne može se pristupiti ako se ne posjeduje lozinka, a osnovni podaci o muzeju i njegovim zbirkama mogu se naći na internetskoj stranici Muzejskog dokumentacijskog centra⁶². Mogućnost virtualne šetnje po muzeju ne postoji kao ni fotografije ili online baza muzejskih predmeta. Zbirke se sastoje od

⁶⁰ CNMH – virtualni herbarij. // Hrvatski prirodoslovni muzej. Dostupno na: <http://www.hpm.hr/Odjeli%20i%20zbirke/Botani%C4%8Dki%20odjel/CNHM%20-%20Virtualni%20herbarij> (19.06.2019.).

⁶¹ Stoljeća hrvatskog školstva. // Hrvatski školski muzej. Dostupno na: http://www.hsmuzej.hr/lenta_vremena_01.html (19.06.2019.).

⁶² Hrvatski športski muzej. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/hrvatski-sportski-muzej.640%3AZAG/hr/info/> (20.06.2019.).

građe gotovo svih športskih grana, a najbrojnija je ona koja je vezana uz početke određenih sportskih disciplina. Uz svaku zbirku naveden je njezin voditelj te njezine odrednice.

Hrvatski željeznički muzej

Hrvatski željeznički muzej na svojoj internetskoj stranici nudi pregled svojih zbirki uz detaljne opise i fotografije predmeta kao i mogućnost pregledavanja digitalizirane građe. Također nudi i prevođenje svoje stranice na engleski jezik kako bi informacije o muzeju bile dostupne i stranim korisnicima.

Digitalizirana građa prikazuje fotografije željezničkih vozila, pruga i pružnih objekata, signalnih uređaja i elektropostrojenja, infrastrukturnih objekata, željezničara te tvornice željezničkih vozila Gredelj. Projekt HŽM (digitalizirana građa na internetu) pokrenut je u Hrvatskom željezničkom muzeju te je prvenstveno namijenjen istraživačima željezničke povijesti⁶³. Ipak, i ostali korisnici mogu se priključiti projektu ako imaju informaciju o autoru fotografije, ljudima na fotografiji ili su pak upoznati s prikazanim događajem. Iako ne postoji online baza podataka muzejske građe na ovoj stranici, ona je dobro razrađena i prikazuje velik broj fotografija muzejskih predmeta kao i mogućnost uključivanja korisnika u projekt HŽM.

HT muzej

Na svojoj internetskoj stranici, HT muzej ne nudi pristup zbirkama već pruža samo najosnovnije informacije o povijesti muzeja, lokaciji, radnom vremenu i aktivnostima muzeja.

Kao i u slučaju Hrvatskog športskog muzeja, informacije o muzejskim zbirkama mogu se naći na internetskoj stranici Muzejskog dokumentacijskog centra⁶⁴. Zbirke su podijeljene po odjelima – filatelističkom, telekomunikacijskom i poštanskom. Građu u filatelističkom odjelu čine poštanske marke i ostale poštansko-filatelističke vrijednosti, građu u telekomunikacijskom odjelu čine predmeti hrvatske telekomunikacijske tehničke baštine, a građu u poštanskom odjelu čine predmeti koji prikazuju povijesni razvoj pošte i organizaciju poštanske djelatnosti na tlu Hrvatske. Također, uz svaku zbirku navedeni su njezini voditelji.

⁶³ HŽM – digitalizirana građa na internetu. // Hrvatski željeznički muzej. Dostupno na: http://muzej.hzinfra.hr/?page_id=48 (20.06.2019.).

⁶⁴ HT muzej. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/ht-muzej,955:ZAG/hr/info//> (20.06.2019.).

Mogućnost virtualne, prikaz fotografija i online baze podataka muzejskih predmeta ne postoje na internetskoj stranici ovog muzeja.

Lovački muzej Hrvatskog lovačkog saveza

Na stranici Hrvatskog lovačkog saveza pod poveznicom *Lovački muzej* ukratko su opisane zbirke s podatkom broja izložaka koje sadrže, a izdvojene su Zbirke jaja, fosila i trofeja o kojima se nudi malo više informacija od samog broja izložaka⁶⁵.

U galeriji Lovačkog muzeja može se naći tek 14 fotografija koje prikazuju neke od životinja i mali dio izložbenog prostora. Virtualna šetnja muzejom i online baza podataka ne postoje na internetskoj stranici Muzeja, a odabrane fotografije muzejskih predmeta su vrlo sitne i loše kvalitete.

Moderna galerija

Moderna galerija na svojoj internetskoj stranici ne sadrži nikakve podatke o svojim zbirkama jer je stranica u izradi⁶⁶. Pod poveznicom *Zbirke* navedeno je samo šest zbirki koje će vjerojatno biti detaljno opisane kada se stranica izradi. Informacije o zbirkama ovog muzeja mogu se pronaći na stranici Muzejskog dokumentacijskog centra⁶⁷. Na internetskoj stranici ovog muzeja ne postoji mogućnost virtualne šetnje te je prikazano samo nekoliko fotografija izložbenog prostora i nekih umjetničkih djela ovog muzeja.

Muzej grada Zagreba

Internetska stranica Muzeja grada Zagreba sadrži popis svojih zbirki. Svaka od zbirki detaljno je opisana te su prikazani odabrani predmeti iz svake od njih. Na stranici postoji mogućnost virtualne šetnje Muzejom⁶⁸. Virtualnom šetnjom omogućuje se „hodanje“ kroz izložbeni prostor te prikaz predmeta u muzejskom prostoru. Virtualna šetnja sveukupno sadrži jedanaest panorama koje se pokreću automatski, ali se klikom miša na određenu panoramu ona može zaustaviti i okrenuti u željenom smjeru. Muzej svoju građu preko internetske

⁶⁵ Zbirke. // Hrvatski lovački savez. Dostupno na: <https://www.hls.com.hr/lovacki-muzej-zbirke> (13.07.2019.).

⁶⁶ Zbirke. // Moderna galerija. Dostupno na: <https://www.moderna-galerija.hr/zbirka/slikarstvo-do-1898/> (13.07.2019.).

⁶⁷ Moderna galerija. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/moderna-galerija,525:ZAG-1/hr/info/> (13.07.2019.).

⁶⁸ Virtualna šetnja. // Muzej grada Zagreba. Dostupno na: <http://www.mgz.hr/hr/vr/> (20.06.2019.).

stranice približava korisnicima i prikazom virtualnih izložbi te prikazom tri online zbirke - Zbirke mehaničkih glazbenih automata Ivana Gerersdorfera, Zbirka umjetnina Tille Durieux te Zbirka stare ambalaže dr. Ante Rodina. Iako ova stranica sadržava brojne alate koji približavaju muzejsko djelovanje i zbirke korisnicima, i ona je zaključena za online bazu podataka muzejskih predmeta.

Muzej suvremene umjetnosti

Muzej suvremene umjetnosti na svojoj stranici nudi pregled svojih zbirki i odabranih predmeta iz svake od njih⁶⁹. Svaka zbirka je opisana te je uz svaku od njih naveden njezin voditelj. Virtualna šetnja na internetskoj stranici ovog muzeja nije moguća te stranica pruža osnovne informacije o zbirkama uz odabrane fotografije predmeta svake od njih. Online baza podataka muzejske građe ni na ovoj internetskoj stranici ne postoji.

Muzej za umjetnost i obrt

Muzej za umjetnost i obrt sveukupno sadrži više od 100000 predmeta. Svaka od zbirki na internetskoj stranici Muzeja je detaljno opisana te je uz svaku od njih naveden njezin voditelj⁷⁰. Predmeti svake zbirke se na stranici mogu pretražiti u mreži AthenaPlus. AthenaPlus je mreža osnovana u ožujku 2013. godine kojoj je u cilju omogućavanje pristupa mrežama kulturne baštine, obogaćivanje metapodataka, poboljšanje višejezične terminologije, te prilagođavanje podataka korisnicima s različitim potrebama⁷¹.

Predmeti se mogu pretražiti po pojmu, a uz svaki predmet stoje osnovni podaci poput inventarne oznake predmeta, njihovog naslova, broja komada, naziva zbirke u kojoj se predmeti nalaze i slično. Na stranici također postoji mogućnost virtualne šetnje po izložbenom prostoru pa se može zaključiti kako osoblje i suradnici Muzeja uspješno uspijevaju primijeniti nove tehnološke alate kako bi približili svoju građu online posjetiteljima.

⁶⁹ Zbirke. // Muzej suvremene umjetnosti. Dostupno na: <http://www.msu.hr/?/hr/zbirke/> (13.07.2019.).

⁷⁰ Zbirke. // Muzej za umjetnost i obrt. Dostupno na: <https://www.muio.hr/zbirke-2/> (20.06.2019.).

⁷¹ MUO. AthenaPlus. // Muzej za umjetnost i obrt. Dostupno na: <http://athena.muio.hr/?object=linked&c2o=1> (13.07.2019.).

Muzeji Ivana Meštrovića – Atelijer Meštrović

Atelijer Meštrović jedan je od četiri Muzeja Ivana Meštrovića. Atelijer Meštrović umjetnički je muzej te prikazuje stalnu izložbu radova Ivana Meštrovića koja ujedno predstavlja i jedinu muzejsku zbirku unutar ovog muzeja. Prostor muzeja sastoji se od predvorja/atrija, dvorišta, unutrašnjeg izložbenog prostora koji je bio nekadašnji umjetnikov atelijer te stambenog prostora koji je očuvan u izvornom stanju. U izložbenom prostoru prikazana su djela Ivana Meštrovića koja su nastala u prva četiri desetljeća njegova stvaralaštva (od prvih studentskih radova do radova nastalih neposredno pred odlazak iz Zagreba 1942. godine)⁷².

Na internetskoj stranici Atelijera Meštrović prikazane su fotografije nekih od eksponata iz fundusa muzeja te prostor blagovaone, dijelovi unutrašnjeg izložbenog prostora i vrta. Atelijer Meštrović na svojoj stranici ne nudi mogućnost virtualne šetnje kao ni mogućnost pretraživanja online baze muzejske građe.

Muzejsko-memorijalni centar Dražen Petrović

Muzej je posvećen hrvatskom košarkašu Draženu Petroviću (1964. - 1993.) čija je karijera bila u neprekidnom usponu sve do prometne nesreće u kojoj je poginuo. Na internetskoj stranici ovog muzeja ne mogu se pronaći podaci o muzejskim zbirkama već je prikazana samo košarkaševa biografija te osnovni podaci poput radnog vremena i lokacije muzeja. Mogućnost virtualne šetnje i online baza podataka muzejske građe na stranicama ovog muzeja ne postoji, a površne informacije o zbirkama poput njihovih voditelja i vrsti predmeta koje određena zbirka sadrži mogu se naći na stranici Muzejskog dokumentacijskog centra⁷³.

⁷² O muzeju. // Muzeji Ivana Meštrovića : Atelijer Meštrović. Dostupno na: <https://mestrovic.hr/muzej/atelijer-mestrovic/> (21.06.2019.).

⁷³ Muzejsko-memorijalni centar Dražen Petrović. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejsko dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/muzejsko-memorijalni-centar-drazen-petrovic,762:ZAG/hr/info//> (21.06.2019.).

Strossmayerova galerija

Strossmayerova galerija starih majstora nema svoju internetsku stranicu već se najosnovnije informacije o njoj nalaze na stranici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti⁷⁴. Na toj stranici ne postoji online baza podataka muzejske građe, a nešto više o Strossmayerovoj galeriji i njezinim zbirkama može se naći na stranici Muzejskog dokumentacijskog centra⁷⁵

Tehnički muzej Nikola Tesla

Muzej na svojoj internetskoj stranici pruža detaljne informacije o svojim zbirkama kao i mogućnost pretraživanja i pregledavanja nekih od predmeta svake zbirke⁷⁶. Na stranici ne postoji online baza podataka po kojoj se mogu pretraživati muzejski predmeti već je u svakoj zbirci istaknuto nekoliko odabranih predmeta koji su opisani te uz njih stoje informacije o inventarnom broju, vrsti predmeta, vremenu i mjestu nastanka, tehnikama i mjerama. Na stranici muzeja ne postoji mogućnost virtualne šetnje kao ni mogućnost prevođenja stranice na engleski jezik.

Tiflološki muzej

Muzej na svojoj internetskoj stranici pruža informacije o svojim zbirkama te omogućuje pregled izabranih predmeta iz svake zbirke. Stranica se može prevesti na engleski jezik te postoji mogućnost virtualne šetnje stalnim postavom uz stručno audio vodstvo kustosa. Muzej se također može samostalno istražiti koristeći interaktivnu kartu koja olakšava snalaženje u prostoru⁷⁷. Virtualna šetnja, kao i stranica, može biti prevedena na engleski jezik te svaki korisnik ima mogućnost promijeniti veličinu teksta kao i boje na stranici. Iako ne postoji online baza podataka muzejske građe, muzej navedenim alatima približava svoje djelovanje i građu online korisnicima, a također prilagođava svoju stranicu i osobama s poteškoćama u vidu.

⁷⁴ Strossmayerova galerija starih majstora. // Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Dostupno na: http://info.hazu.hr/hr/o-akademiji/jedinice/strossmayerova_galerija_starih_majstora/ (13.07.2019.).

⁷⁵ Strossmayerova galerija starih majstora HAZU. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejsko dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/strossmayerova-galerija-starih-majstora-hazu,531:ZAG/hr/info//> (13.07.2019.).

⁷⁶ Zbirke. // Tehnički muzej Nikola Tesla. Dostupno na: <http://tmnt.hr/zbirke> (13.07.2019.).

⁷⁷ Virtualna šetnja stalnim postavom. // Tiflološki muzej. Dostupno na: <http://www.tifloloskimuzej.hr/> (21.06.2019.).

Vojni muzej MORH-a

Vojni muzej Ministarstva obrane RH osnovan je 1997. Godine kao samostalna jedinica u sastavu tog ministarstva. Grupa ljudi koja je djelovala u tadašnjoj Službi za informativno-psihološko promidžbeno djelovanje počela je skupljati građu s ratišta i razne predmete vezane uz djelovanje, organizaciju i promidžbu vojske⁷⁸. Muzej nema stalni postav već priređuje tematske izložbe gdje predstavlja svoju građu. Vojni muzej MORH-a nema svoju internetsku stranicu te se najosnovnije informacije o muzeji i njegovim zbirkama mogu naći na stranicama Muzejskog dokumentacijskog centra.

Muzej Mimara

Internetska stranica Muzeja Mimara pruža detaljne informacije o svojim zbirkama. Svaka zbirka detaljno je opisana, a uz njihove opise mogu se pregledati i izdvojeni predmeti svake od njih uz informacije o mjestu i vremenu nastanka, tehnici i dimenzijama⁷⁹. Stranica ne nudi mogućnost prevođenja na engleski jezik kao ni mogućnost virtualne šetnje, a na stranici ne postoji ni online baza podataka muzejskih predmeta. Stalni postav odnosno izložbene dvorane mogu se pregledati na fotografijama na naslovnici internetske stranice muzeja⁸⁰.

⁷⁸ Vojni muzej MORH-a. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejsko dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/vojni-muzej-morh-a,770%3AZAG/hr/info/> (13.07.2019.).

⁷⁹ Zbirke. // Muzej Mimara. Dostupno na: <http://www.mimara.hr/Zbirke/Zbirka%20starih%20civilizacija> (13.07.2019.).

⁸⁰ Muzej Mimara. // Dostupno na: <http://www.mimara.hr/> (21.06.2019.).

Zaključak

Razvojem tehnologije, muzeji su stvarali internetske stranice kako bi povećali broj svojih korisnika te poboljšali interakciju s njima. Jedna od prednosti digitalne tehnologije je ta što muzeji svoju građu mogu približiti korisnicima bez fizičkog dolaska na lokaciju muzeja, uz mogućnost njenog pregledavanja iz udobnosti svojeg doma. Iako većina istraženih muzeja posjeduje internetsku stranicu, gotovo nijedan ne iskorištava njezin potencijal u potpunosti.

Istaknula bih nekoliko muzeja koji su iskoristili neke od mogućnosti digitalne tehnologije u pristupu muzejskim zbirkama. To su Arheološki muzej koji nudi virtualnu šetnju te radi na 3D prikazima svojih predmeta, Hrvatski željeznički muzej koji je svoju građu digitalizirao te Tiflološki muzej koji nudi audio-vizualnu virtualnu šetnju na hrvatskom i engleskom jeziku. Jedino dva od ukupno 22 istražena muzeja nude mogućnost pretraživanja predmeta svojih zbirki po određenim kriterijima, a to su Muzej za umjetnost i obrt i Gliptoteka HAZU. Smatram kako bi istraženi zagrebački muzeji trebali poraditi na implementaciji novih informatičkih alata na svojim stranicama kako bi privukli korisnike i omogućili njihovu edukaciju i proširivanje znanja o muzejskim predmetima i zbirkama kao i njihovo istraživanje.

Primjeri dobre prakse mogu se naći već u Hrvatskoj. Muzej moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci svojom online zbirkom može parirati velikim i uglednim europskim muzejima. Pretraga online zbirke na internetskoj stranici ovoga muzeja može biti opća i napredna⁸¹. Napredna pretraga nudi mogućnost pretraživanja predmeta po autoru, naslovu, vrsti, tehnici, materijalu, razdoblju, temi i zbirci u kojoj se predmet nalazi. Pretraga muzejskih zbirki može se filtrirati po autoru, vrsti predmeta i dekadama od 1900-te do 2010-te. Rezultati pretrage mogu se po želji abecedno poredati po autoru ili naslovu. Također, mogu se pretraživati i akvizicije od 1947. do 2015. godine. Svi predmeti u online zbirkama MMSU-a sadrže opise s osnovnim podacima i reference dok radovi iz Zbirke medijske umjetnosti sadrže i informacije o izložbama gdje su bili izloženi te i same njihove videe. Još jedna zanimljivost su nasumični pojmovi koji se nalaze na dnu stranice online zbirke MMSU-a. Pritiskom na određeni pojam stranica preusmjerava korisnika na muzejsku građu koja je neposredno vezana uz odabrani pojam. Vrlo bitna stavka ove online zbirke je ta što može biti prevedena na engleski jezik pa tako i strani korisnici mogu istraživati željenu muzejsku građu.

⁸¹ Online zbirka MMSU. // Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka. Dostupno na: <http://www.zbirka.mmsu.hr/> (13.07.2019.).

Primjer Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci ovdje je prikazan kako bi se dala poveznica s istraženim zagrebačkim muzejima na čijim stranicama ne postoji nijedna, u ovakvoj mjeri, izrađena online baza podataka o muzejskoj građi. Također, ovaj muzej je odabran kako bi se pokazalo da se primjeri dobre prakse mogu naći i u Hrvatskoj te bi primjer ovog muzeja mogao i trebao poslužiti istraženim muzejima u izradi kvalitetnih online baza podataka. Istraženi muzeji trebali bi poraditi na povezivanju i razmjenjivanju iskustava sa institucijama koje uspješno primjenjuju mogućnosti digitalne tehnologije koja će se u nadolazećim godinama sve više razvijati. Muzeji će trebati iskoristiti sve više tehnoloških mogućnosti kako bi korisnicima bili zanimljivi i kako bi uspjeli razbiti još uvijek postojeću predrasudu o muzejima kao zatvorenim institucijama.

Literatura

1. Antoš, Z. Upotreba multimedije i hypermedije u muzejima. // *Informatica museologica* 31, 1/2(2000), str. 32-35.
2. Artuković Župan, I. Muzej i QR kodovi. // *Informatica museologica* 45/46 (2015), str. 133-134.
3. CNMH – virtualni herbarij. // Hrvatski prirodoslovni muzej. Dostupno na: <http://www.hpm.hr/Odjeli%20i%20zbirke/Botani%C4%8Dki%20odjel/CNHM%20-%20Virtualni%20herbarij> (19.06.2019.).
4. Domladovac, M. Razvoj publike nije samo marketing. // Kulturpunkt.hr 16.04.2018. Dostupno na: <https://www.kulturpunkt.hr/content/razvoj-publike-nije-samo-marketing> (18.06.2019.).
5. Hrvatski športski muzej. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/hrvatski-sportski-muzej,640%3AZAG/hr/info/> (20.06.2019.).
6. HT muzej. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/ht-muzej,955:ZAG/hr/info/> (20.06.2019.).
7. HŽM – digitalizirana građa na internetu. // Hrvatski željeznički muzej. Dostupno na: http://muzej.hzinfra.hr/?page_id=48 (20.06.2019.).
8. Jelača, N. Muzejske knjižnice u Zagrebu. // Diplomski rad. Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, 2014. Dostupno na: <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/4414/1/67BOL.pdf> (17.6.2019.).
9. Karvonen, M. Digitising museum materials – towards visibility and impact. // Encouraging collections mobility – a way forward for museums in Europe, 2010. Str. 214 - 223.
10. Maroević, I. Interdisciplinarnost i stalni postav u muzejima. // *Informatica museologica*. 20, 1/2(1989), str. 14-18.
11. Maroević, I. Muzejska publikacija kao oblik muzejske komunikacije. // *Informatica museologica*, 32, 3/4(2002), str. 10-13.
12. Maroević, I. Stalni postav – objektivizacija muzejskog zbirnog fonda. // *Informatica museologica*. 21, 1/2(1990), str. 13-14.
13. Maroević, I. Uvod u muzeologiju. Zagreb : Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, 1993.

14. Moderna galerija. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/moderna-galerija,525:ZAG-1/hr/info/> (13.07.2019.).
15. MUO. AthenaPlus. // Muzej za umjetnost i obrt. Dostupno na: <http://athena.muio.hr/?object=linked&c2o=1> (13.07.2019.).
16. muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. // Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/hr/rezultati-pretrage/?t=m&s=&g=10000&vm=-1&mz=0&df=0&a=&k=&pr=&rr=&v=a> (19.06.2019.).
17. Muzej Mimara. Dostupno na: <http://www.mimara.hr/> (21.06.2019.).
18. Muzejsko-memorijalni centar Dražen Petrović. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejski dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/muzejsko-memorijalni-centar-drazen-petrovic,762:ZAG/hr/info/> (21.06.2019.).
19. O muzeju. // Muzeji Ivana Meštrovića : Atelijer Meštrović. Dostupno na: <https://mestrovic.hr/muzej/atelijer-mestrovic/> (21.06.2019.).
20. Online zbirka MMSU. // Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka. Dostupno na: <http://www.zbirka.mmsu.hr/> (13.07.2019.).
21. Osrečki, D. Dokumentacija kao oblik zaštite muzejskog fundusa. // Informatica museologica 21, 3/4(1992), str. 27-28.
22. Petkovski, D. Izgradnja muzejskih zgrada u Skopju. // Muzeologija 18(1975), str. 33-48.
23. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi. // Narodne novine. 108(2002). Čl. 2. Dostupno na: https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2002_09_108_1751.html (17.6.2019.).
24. Pravilnik o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, za njihov rad, te za smještaj muzejske građe i muzejske dokumentacije. // Narodne novine. 30(2006). Čl. 19. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_03_30_718.html (5.6.2019.).
25. Projekt Virtualni muzej. // Arheološki muzej u Zagrebu. Dostupno na: <http://www.amz.hr/naslovnica/virtualni-muzej/virtualni-muzej.aspx> (19.06.2019.).
26. Radovanlija Mileusnić, S. Osnove i primjena suvremenog muzejskoga knjižničarstva u Hrvatskoj. // Informatica Museologica 29, 1/2(1998), str. 5-17.
27. Roberts, A. Dostavljanje informacija o zbirkama korisnicima. // Muzeologija. 41/42 (2004), str. 9-21.

28. Stalni postav. // Arheološki muzej u Zagrebu. Dostupno na: <http://amz.hr/naslovnica/virtualna-setnja/stalni-postav/pretpovijesna-zbirka.aspx> (19.06.2019.).
29. Stoljeća hrvatskog školstva. // Hrvatski školski muzej. Dostupno na: http://www.hsmuzej.hr/lenta_vremena_01.html (19.06.2019.).
30. Strossmayerova galerija starih majstora. // Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Dostupno na: http://info.hazu.hr/hr/o-akademiji/jedinice/strossmayerova_galerija_starih_majstora/ (13.07.2019.).
31. Strossmayerova galerija starih majstora HAZU. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejsko dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/strossmayerova-galerija-starih-majstora-hazu,531:ZAG/hr/info//> (13.07.2019.).
32. Tarrete, O. Skriveno blago : muzejske knjižnice i dokumentacijski centri. // *Informatica museologica* 29, 1/2(1999), str. 120-123.
33. Virtualna šetnja. // Muzej grada Zagreba. Dostupno na: <http://www.mgz.hr/hr/vr/> (20.06.2019.).
34. Virtualna šetnja stalnim postavom. // Tifološi muzej. Dostupno na: <http://www.tifoloskimuzej.hr/> (21.06.2019.).
35. Vodič kroz postav. // Hrvatski muzej naivne umjetnosti. Dostupno na: http://www.hmnu.hr/hr/vodic_kroz_postav/152/3 (19.06.2019.).
36. Vojni muzej MORH-a. // muzEJ! : hrvatski muzeji i zbirke online. Muzejsko dokumentacijski centar. Dostupno na: <http://hvm.mdc.hr/vojni-muzej-morh-a,770:ZAG/hr/info//> (21.06.2019.).
37. Vranić, I. Antropološki muzej Sveučilišta Britanske Kolumbije: odmak od uobičajenih pristupa izlaganju i pohranjivanju muzejske građe. // *Ethnologica Dalmatica*. 10, 1(2001), str. 65-75.
38. Vujić, Ž. Osnove upravljanja muzejskim zbirkama : nastavni materijal za kolegij Osnove upravljanja muzejskim zbirkama, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2018.
39. Vujić, Ž; Zlodi, G. Nova tehnologija i pristup muzejskim zbirkama : iskustvo zagrebačkih umjetničkih muzeja i galerija. // *Informatica museologica*. 31, 1/2(2000), str. 25-31.
40. Zakon o muzejima. // Narodne novine. 61(2018). Čl. 3. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_07_61_1267.html (4.6.2019.).

41. Zakon o pravu na pristup informacijama. // Narodne novine. 25(2013). Čl. 5.
Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_25_403.html
(4.6.2019.).
42. Zbirka crteža. // Hrvatski muzej naivne umjetnosti. Dostupno na:
http://www.hmnu.hr/hr/zbirka_crteza/133/8 (19.06.2019.).
43. Zbirka stranih majstora. // Hrvatski muzej naivne umjetnosti. Dostupno na:
http://www.hmnu.hr/hr/zbirka_stranih_majstora/134/9 (19.06.2019.).
44. Zbirke. // Etnografski muzej Zagreb. Dostupno na: <http://www.emz.hr/Zbirke>
(13.07.2019.).
45. Zbirke. // Gliptoteka HAZU. Dostupno na: <http://gliptoteka.hazu.hr/hr/zbirke/>
(19.06.2019.).
46. Zbirke. // Hrvatski lovački savez. Dostupno na: <https://www.hls.com.hr/lovacki-muzej-zbirke> (20.06.2019.).
47. Zbirke. Izbor iz fundusa. // Hrvatski povijesni muzej. Dostupno na:
<http://www.hismus.hr/hr/zbirke/izbor-iz-fundusa/> (19.06.2019.).
48. Zbirke. // Moderna galerija. Dostupno na: <https://www.moderna-galerija.hr/zbirka/slikarstvo-do-1898/> (13.07.2019.).
49. Zbirke. // Muzej suvremene umjetnosti. Dostupno na: <http://www.msu.hr/?/hr/zbirke/>
(20.06.2019.).
50. Zbirke. // Muzej za umjetnost i obrt. Dostupno na: <https://www.muo.hr/zbirke-2/>
(20.06.2019.).
51. Zbirke. // Tehnički muzej Nikola Tesla. Dostupno na: <http://tmnt.hr/zbirke?list-view=triangled-list> (21.06.2019.).
52. 3D AMZ. // Arheološki muzej u Zagrebu. Dostupno na:
<http://www.amz.hr/naslovnica.aspx/virtualni-muzej/3d-amz.aspx> (19.06.2019.).

Sažetak

Danas, muzeji svoje zbirke žele učiniti dostupnima širokoj lepezi korisnika. Različite korisnike zanimaju i različite informacije o muzejskim zbirkama te se upravo zbog toga muzeji odlučuju na projekte promicanja svojih zbirki kako bi doprijeli do čim brojnije publike. Jedan od alata koji muzeji koriste u svrhu promidžbe, prikazivanja građe i interakcije s korisnicima su internetske (web) stranice. Ovaj rad ponajprije će se baviti samim pojmom muzejske zbirke, a zatim i pojmom pristupa kao aktivnosti upravljanja muzejskim zbirkama (fizičkim i intelektualnim). Nadalje će se baviti pristupom zbirkama u online okruženju, koje je u današnje vrijeme veoma popularno u komuniciranju muzeja sa svojom publikom, kroz istraživanje internetskih stranica odabranih zagrebačkih muzeja. Rad će se ponajprije temeljiti na analizi i komparaciji literature, a zatim i na proučavanju internetskih stranica zagrebačkih muzeja.

Ključne riječi: muzejska zbirka, pristup muzejskim zbirkama, upravljanje zbirkama, zagrebački muzeji, web stranica

Summary

Nowadays, museums want to make their collections available to a wide range of users. Different users are interested in different informations about museum collections. Beacuse of this, museums decide to promote their collections in various ways so they could reach as many different users as possible. One of the ways museums promote, display their materials and communicate with users is through websites. This work will primarily deal with the term of museum collections and physical and intellectual approach to museum collections. Also, it will deal with online approach to museum collections through the research of websites of selected museums in Zagreb. This work will be based on the analysis and comparison of literature and then on the research of the Zagreb museums websites.

Key words: approach to museum collections, management of museum collections, museum collection, Zagreb museums, website

